

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Психолого-педагогічний супровід та ментальне здоров'я»

Розробник(и): ФОП Мамченко Володимир Павлович, ЄДРПОУ 3172409858

Рецензент(и): Фізична особа підприємець В. П. Мамченко

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Актуальність програми викликана потребою у створенні безпечного психологічного клімату в школі, розвитку емоційного інтелекту учасників освітнього процесу та профілактиці стресу.

Цільова група: Практичні психологи, соціальні педагоги, вчителі та адміністрація закладів освіти.

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06–1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Програма має модульну структуру та реалізується у вигляді окремих освітніх циклів. У межах одного освітнього циклу слухач обирає одну або кілька тем відповідно до власних освітніх потреб. Кожна тема є логічно завершеним освітнім компонентом та може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг підвищення кваліфікації в межах одного циклу формується шляхом накопичення обраних тем і становить від 2 до 30 годин. Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Мета підвищення кваліфікації – Розвиток психологічної готовності педагогів до роботи в кризових умовах та підтримки ментального здоров'я учнів.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Вивчення основ стресостійкості та надання психологічної допомоги
- Методика формування позитивної взаємодії в колективі
- Опанування методів діагностики емоційного стану учнів

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- психологічна компетентність
- емоційна стійкість
- комунікативна майстерність

- фасилітаційна компетентність

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Учасники зможуть застосовувати практичні психологічні інструменти для підтримки учнів, ефективно вирішувати конфлікти та дбати про власне емоційне благополуччя.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат або свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план відображає перелік можливих курсів (тем), що реалізуються в межах програми. Проходження всіх тем, наведених у плані, не є обов'язковим. Кожна тема є окремим освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно.

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
1	Продуктивність сучасного вчителя. Емоційний інтелект	1	1-29	2-30
2	Формування лідерської компетентності сучасного учителя	1	1-29	2-30
3	Компетентнісний кейс розвитку критичного мислення вчителя і учня	1	1-29	2-30
4	Обдаровані діти - методики навчання та розвитку	1	1-29	2-30
5	Взаємодія з учнями. Ігрові методики розвитку емоційного інтелекту.	1	1-29	2-30
6	Особливості роботи з обдарованими дітьми. Покращення психологічного клімату.	1	1-29	2-30
7	Психологія зацікавлення учнівської аудиторії.	1	1-29	2-30
8	Психологічна компетентність. Навички соціальних педагогів та практичних психологів.	1	1-29	2-30
9	Психологічна корекція у шкільному просторі. Міжособистісна взаємодія.	1	1-29	2-30
10	Нейробіка та практики ефективного запам'ятовування.	1	1-29	2-30
11	Профілактика емоційного вигорання.	1	1-29	2-30
12	Психологія ефективного онлайн навчання. Інструменти	1	1-29	2-30
13	Профілактика професійного вигорання	1	1-29	2-30
14	Гендерна чутливість в освіті	1	1-29	2-30
15	Формування безпечного та комфортного освітнього середовища: технологія ненасильницького спілкування у контексті НУШ	1	1-29	2-30
16	Освітній процес на основі педагогіки партнерства. Як досягти успіху на конкурсі чи в проєкті	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
17	ДеТоксична комунікація: ефективна взаємодія учасників освітнього процесу	1	1-29	2-30
18	Особливості сенсорної інтеграції дитини з ООП: шляхи та методи корекції	1	1-29	2-30
19	Основи здоров'я вчителя під час дистанційного навчання. Емоційне вигорання.	1	1-29	2-30
20	Розвиток компетентностей психолога. Виховування свідомого та дбайливого ставлення до учнів.	1	1-29	2-30
21	Емоційний інтелект - розвиток і значення в сучасній освіті	1	1-29	2-30
22	Гумористичні техніки та їх використання у міжособистісній взаємодії. Психологічна корекція.	1	1-29	2-30
23	Шляхи попередження психологічного вигорання вчителя.	1	1-29	2-30
24	Навички вчителя для психологічної допомоги дітям та дорослим в стані війни.	1	1-29	2-30
25	Профілактика емоційного вигорання в умовах війни	1	1-29	2-30
26	Травматичні і соматичні ушкодження дитячого організму в умовах бойових дій.	1	1-29	2-30
27	Ефективне навчання під час війни. Робота з комплексами та страхами учнів.	1	1-29	2-30
28	Залежність успішності учня від EQ. Розвиток емоційного інтелекту в умовах війни	1	1-29	2-30
29	Ефективна робота асистента вчителя та вихователя в інклюзії.	1	1-29	2-30
30	Психологічна підтримка та супровід дітей в умовах війни. Формування учнівського колективу для ефективного навчання.	1	1-29	2-30
31	Резильєнтність вчителя: ефективні дії, поведінка та звички	1	1-29	2-30
32	Розвиток стресостійкості до педагогічних викликів в умовах повітряної тривоги та вибухів. Допомога учням.	1	1-29	2-30
33	Кататимно-імагінативна психотерапія символдрама в роботі з дітьми та підлітками.	1	1-29	2-30
34	Розвиток творчого потенціалу учнів через кататимно-імагінативну психотерапію символдрами	1	1-29	2-30
35	Інструменти психологічної підтримки та розвитку емоційного інтелекту учнів. Використання методу 'Символдрама'.	1	1-29	2-30
36	Запобігання булінгу. Емерджентний підхід.	1	1-29	2-30
37	Психологічна резильєнтність педагогів в освітньому процесі в умовах війни	1	1-29	2-30
38	Методи та способи психологічної стійкості учнів в освітньому процесі в умовах війни.	1	1-29	2-30
39	Негативні установки. Як навчитися знаходити силу в труднощах.	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
40	Розвиток психологічної стійкості педагога в умовах навчального процесу.	1	1-29	2-30
41	Емоційна компетентність педагога, техніки емоційної саморегуляції	1	1-29	2-30
42	Тайм-менеджмент сучасного педагога	1	1-29	2-30
43	Урок-драйвер: психологічна підтримка учнів та мотивація до самостійності. Розвиток конкурентоспроможності освітнього середовища.	1	1-29	2-30
44	Психологія мотивації до самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів. Розвиток освітньої комунікації.	1	1-29	2-30
45	Аналіз співвідношення знань та емоцій, розуму та почуттів в міжособистісній комунікації суб'єктів освітнього процесу в НУШ	1	1-29	2-30
46	Психоемоційна стабільність учнів через вправи соціально-емоційного навчання: практичні підходи для вчителів	1	1-29	2-30
47	Творчий шлях до психологічного здоров'я: арт-терапія та подолання стресу в учнів.	1	1-29	2-30
48	Роль емоційного інтелекту в спілкуванні між учасниками освітнього процесу. Тренувальні вправи на розвиток емоційної компетентності	1	1-29	2-30
49	Психологічна підтримка без психолога: роль учителя в емоційному добробуті дітей	1	1-29	2-30
50	Конструктивне спілкування з учнями на уроках: як вибудовувати стосунки через емоційне розуміння.	1	1-29	2-30
51	Взаємозв'язок між фізичним здоров'ям, емоційним добробутом та безпечною поведінкою на уроках інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека, добробут»	1	1-29	2-30
52	Перша психологічна допомога та резильєнтність учасників освітнього процесу.	1	1-29	2-30
53	Педагог і терапевт: як інтегрувати каністерапію в освітній процес гуманно і професійно.	1	1-29	2-30
54	Сильні разом: педагогічна підтримка, що лікує і надихає.	1	1-29	2-30
55	Психологічні особливості дітей: від молодшого до старшого шкільного віку	1	1-29	2-30
56	Вікова психологія без складних термінів: що насправді потрібно дітям у різні шкільні роки.	1	1-29	2-30
57	Мотивація та ресурс у педагогічній діяльності вихователя	1	1-29	2-30
58	Психологічна адаптація дітей: практичні інструменти роботи з групою	1	1-29	2-30
59	Вихователь у період турбулентності: як підтримати дітей та сформувати психологічну стабільність в ЗДО.	1	1-29	2-30
60	Вихователь нового часу: особистісне зростання та внутрішня опора в умовах викликів.	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
61	Психологічна підтримка в школі під час війни - як зберегти себе і допомогти учневі	1	1-29	2-30
62	Емоційна стійкість педагога і дитини під час війни - щоденні психологічні інструменти	1	1-29	2-30

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1. Продуктивність сучасного вчителя. Емоційний інтелект

Ключові питання теми: Сповідь "Як стати світочем української освіти в умовах карантину"; Рецепт щасливих педагогів; Лайфхаки для боротьби зі цькуванням; Розіграш антибулінгового артку.

Тема 2. Формування лідерської компетентності сучасного учителя

Ключові питання теми: Проблема лідерства в педагогіці. Ким мусить бути учитель на сучасному уроці?

Тема 3. Компетентнісний кейс розвитку критичного мислення вчителя і учня

Ключові питання теми: - Розвиток ключових компетентностей в сучасній школі – від теорії до практики. - Критичне мислення вчителя – навіщо й чому саме зараз? - Світ критичного мислення сучасного учня – в пошуках ефективної практики.

Тема 4. Обдаровані діти - методики навчання та розвитку

Ключові питання теми: Сучасні діти всі обдаровані і нажалі методи для розвитку їх обдарованості застаріли

Тема 5. Взаємодія з учнями. Ігрові методики розвитку емоційного інтелекту.

Ключові питання теми: Впродовж довгого часу батьки по всьому світу пильно стежили за успіхами своїх дітей у навчанні та зовсім нехтували емоційним вихованням. Стереотипи теж заважають правильно сприймати почуття. Сучасні психологи вважають, що люди з розвиненим емоційним інтелектом стають хорошими командними гравцями, лідерами. Вони вміють вести переговори і будувати довірливі взаємовідносини. Емоційного інтелекту ми навчаємося з раннього віку, неусвідомо. Час пізнавати світ власних відчуттів та емоцій оточуючих, а також завдяки ефективним ігровим методикам успішно застосовувати їх на практиці - допомогти дітям розібратися в багатогранному світі почуттів.

Тема 6. Особливості роботи з обдарованими дітьми. Покращення психологічного клімату.

Ключові питання теми: Через вимушену ізоляцію у період карантину та дистанційного навчання діти й підлітки відчують тривогу та розчарування. Тимчасові припинення шкільних занять і скасування заходів позбавляють дітей радощів спілкування з однокласниками та участі у житті класу. Щоб зменшити негативні прояви перебування на самоізоляції важливо вводити у практику психологічні зустрічі у форматі онлайн

Тема 7. Психологія зацікавлення учнівської аудиторії.

Ключові питання теми: Чому вчителі втрачають зацікавленість дітей до навчальних занять? Яким чином ми можемо повернути увагу нашої юної аудиторії та при цьому самим отримувати задоволення від викладання?

Тема 8. Психологічна компетентність. Навички соціальних педагогів та практичних психологів.

Ключові питання теми: Психологічна компетентність вчителя як внутрішній особистий інструментарій, що сприяє ефективності професійної діяльності. Мобільність, гнучкість і креативність мислення вчителя. Компоненти психологічної компетентності

Тема 9. Психологічна корекція у шкільному просторі. Міжособистісна взаємодія.

Ключові питання теми: Поняття гумору та його роль у спілкуванні. Гелотофобія, гелотофілія, катагелостицизм. Гумористичні технології у міжособистісній взаємодії. Психологічна корекція засобом гумору.

Тема 10. Нейробіка та практики ефективного запам'ятовування.

Ключові питання теми: Нейробіка: ТОП-10 вправ айсбрекери та енерджайзери для різних вікових груп учнів. Пам'ять: гальма і драйвери. Види пам'яті. Методи запам'ятовування теорії, імен, дат, обличч постатей. ТОП-10 вправ для синхронізації півкуль мозку. Шляхи підвищення рівня концентрації та працездатності. Лайфхаки нейрохакінгу для швидкого запам'ятовування

Тема 11. Профілактика емоційного вигорання.

Ключові питання теми: Особливості спілкування з учнями в процесі педагогічної діяльності, можливі труднощі в комунікації у період дорослішання дітей, рекомендації щодо профілактики емоційного вигорання педагога за допомогою співпраці з власними вихованцями

Тема 12. Психологія ефективного онлайн навчання. Інструменти

Ключові питання теми: Сучасна освіта вимагає реконструкції та зміни, викладачі є носіями змін та гарантами поширення знань, умінь та навичок; практичні поради як зробити онлайн заняття ефективним, з психологічними комфортом учасників освітнього процесу

Тема 13. Профілактика професійного вигорання

Ключові питання теми: Сучасна школа вимагає творчих змін від викладачів та збільшення їх працездатності, хорошого настрою та прагнення змінюватися, крокуючи в ногу з часом; професії типу ; 'людина-людина' вимагають великого психологічного навантаження, яке притаманне педагогам тож важливо мати практичні алгоритми як можна запобігти професійному вигоранню .

Тема 14. Гендерна чутливість в освіті

Ключові питання теми: Сучасна освіта відчуває потребу в отриманні практичних знань та умінь, чітких зрозумілих алгоритмів роботи за принципом гендерної рівності в суспільстві, що є необхідною умовою становлення громадянського суспільства. Серед низки наукових термінів, які використовуються в гендерному дискурсі, одним із провідних є поняття гендерної культури, складовими чинниками якого, з точки зору освітньої сутності, на наш погляд, є гендерне знання та гендерна чутливість.

Тема 15. Формування безпечного та комфортного освітнього середовища: технологія ненасильницького спілкування у контексті НУШ

Ключові питання теми: Сучасна школа відчуває потребу в отриманні практичних навичок , зрозумілих алгоритмів практичної роботи , що дають змогу попередження конфліктів, насилля. Навчальний курс розроблено таким чином, щоб забезпечити спільне бачення проблеми всіма учасниками освітнього процесу та дати можливість організувати максимально ефективну методику ненасильницького спілкування в

освітньому середовищі.

Тема 16. Освітній процес на основі педагогіки партнерства. Як досягти успіху на конкурсі чи в проєкті

Ключові питання теми: На основі конкретної історії показати формування директора-лідера, суть конкурсу стратегія закладу - яка формується всім колективом, знання нормативно-правової бази.

Тема 17. ДеТоксична комунікація: ефективна взаємодія учасників освітнього процесу

Ключові питання теми: До переліку професійних компетентностей вчителя входить і компетентність педагогічного партнерства. В її основі - спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учитель має бути другом, а родина - залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Як переглянути свої погляди на викладання та покращити взаємовідносини з учасниками освітнього процесу? Як змінити історично сформовані «директивні» взаємини на суб'єкт-суб'єкту парадигму виховання? Поговоримо про це.

Тема 18. Особливості сенсорної інтеграції дитини з ООП: шляхи та методи корекції

Ключові питання теми: 1. Поняття сенсорної інтеграції. 2. Два основних типи порушень у роботі сенсорної системи. 3. Класифікація симптомів порушення сенсорного сприйняття. 4. Психокорекційна робота при сенсорних дисфункціях.

Тема 19. Основи здоров'я вчителя під час дистанційного навчання. Емоційне вигорання.

Ключові питання теми: Ознайомити з поняттям та механізмом щасливого стану людини, на практичних вправах показати ЯКИМ чином можна залишатися щасливим за будь-яких умов та обставин; дати поради щодо підтримки емоційного здоров'я вчителя, так як саме емоційне здоров'я є запорукою творчості в складних умовах роботи.

Тема 20. Розвиток компетентностей психолога. Виховування свідомого та дбайливого ставлення до учнів.

Ключові питання теми: Суспільство в цілому, а освітнє середовище зокрема, на сучасному етапі свого розвитку відчуває потребу у доповненому розумінні такої проблеми, як залежність, з нейробіологічної точки зору. Глибинне бачення та чітке розуміння суті залежностей надасть змогу швидкого та ефективного реагування у разі виявлення проблеми у стінах школи. Разом з тим необхідно враховувати важливість превентивних заходів щодо попередження виникнення залежностей у підростаючого покоління.

Тема 21. Емоційний інтелект - розвиток і значення в сучасній освіті

Ключові питання теми: Сучасна освіта відчуває потребу в особистісно-зорієнтованого навчання та компетентнісному підході; сучасні педагоги потребують в набутті практичних навичок та знань в індивідуалізації освіти. Також важливим компонентом освітнього процесу є формування та реалізації емпатичної педагогіки через призму сучасних засобів і форм.

Тема 22. Гумористичні техніки та їх використання у міжособистісній взаємодії. Психологічна корекція.

Ключові питання теми: Поняття гумору та його роль у спілкуванні. Гелотофобія, гелотофілія, катагелостицизм. Гумористичні технології у міжособистісній взаємодії. Психологічна корекція засобом гумору.

Тема 23. Шляхи попередження психологічного вигорання вчителя.

Ключові питання теми: Особливості спілкування з учнями в процесі педагогічної діяльності, можливі труднощі в комунікації у період дорослішання дітей, рекомендації щодо профілактики емоційного вигорання педагога за допомогою співпраці з власними вихованцями

Тема 24. Навички вчителя для психологічної допомоги дітям та дорослим в стані війни.

Ключові питання теми: В період війни, коли ми маємо розірвані сім'ї, розбиті домівки, страх та тривогу. То дуже важливо уміння та навички, які допоможуть опанувати як свої відчуття, так і надання допомоги дітям. Бо саме ми працюємо з дітьми, а вони всі пережили психотравмуючі події

Тема 25. Профілактика емоційного вигорання в умовах війни

Ключові питання теми: На сьогоднішній день, сучасна психологічна наука приділяє багато уваги феномену емоційного вигорання особистості. Тому існує багато суміжних понять, в тому числі професійне вигорання. Проте, у час війни, як показує практика закордонних колег, емоційне вигорання ще більше впливає на ментальне здоров'я людини. Однозначно, профілактика емоційного вигорання у воєнний час важлива, а також варто звертати увагу на засоби, які здатні зробити психіку стійкішою у такий не простий час. Отже, емоційна стійкість є запорукою психічного здоров'я людини та реалізації власних здібностей, протистояння стресам і продуктивній професійній діяльності.

Тема 26. Травматичні і соматичні ушкодження дитячого організму в умовах бойових дій.

Ключові питання теми: Ознайомити педагогів із видами травматичного і соматичного ушкодження дитячого організму

Тема 27. Ефективне навчання під час війни. Робота з комплексами та страхами учнів.

Ключові питання теми: Розглянемо поняття страху, причини його виникнення у дітей, розмежуємо поняття 'здорового' страху та невротичного, ознайомимося з тригерами невротичного страху. А також розглянемо дієві методи, які допоможуть дитині долати страх!

Тема 28. Залежність успішності учня від EQ. Розвиток емоційного інтелекту в умовах війни

Ключові питання теми: Сучасна освіта вимагає змін і потребує індивідуалізації підходу в педагогіці, тобто відчуває потребу в отриманні практичних знань та умінь, чітко зрозумілих алгоритмів роботи, що дають змогу швидко реагувати в сучасному освітньому середовищі. Разом з тим необхідно враховувати важливість індивідуалізації та персоналізації учасників освітнього процесу; організувати максимально ефективний процес навчання та виховання

Тема 29. Ефективна робота асистента вчителя та вихователя в інклюзії.

Ключові питання теми: • розуміння основних ролей та функцій асистента вчителя та вихователя в інклюзивному класі та групі, що є визначальними в організації освітнього процесу. • ознайомлення з нормативно-правовим забезпеченням роботи асистента вчителя, вихователя та веденням необхідної документації в контексті українського законодавства. • розуміння основних компетенцій, які повинні бути притаманними асистенту вчителя та асистенту вихователя, які відіграють важливу роль для успішної та продуктивної його діяльності. • вміння будувати ефективні взаємовідносини між учителем та асистентом вчителя в класі з інклюзивним навчанням, між вихователем та

асистентом вихователя в групі з інклюзивним навчанням. • ознайомлення з основними моделями спільного викладання в класі з інклюзивним навчанням та особливостями успішної взаємодії вчителя, асистента вчителя та учнівського колективу.

Тема 30. Психологічна підтримка та супровід дітей в умовах війни. Формування учнівського колективу для ефективного навчання.

Ключові питання теми: Українська освіта в умовах війни відчуває гостру потребу в отриманні практичних знань та умінь чітких алгоритмів роботи, щодо реалізації та впровадження прийомів та методів психологічної підтримки та супроводу учнів під час освітнього процесу та поза ним. Запровадження практичних заходів, що спонукатимуть до об'єднання зусиль всіх учасників освітнього процесу з метою планування та практичного втілення програми психологічної підтримки; засвоєння педагогічними працівниками закладів освіти системних ефективних засобів практики психологічного супроводу та підтримки учнів в умовах війни задля групової взаємодії та формування учнівського колективу, як продуктивної спільноти загалом.

Тема 31. Резильєнтність вчителя: ефективні дії, поведінка та звички

Ключові питання теми: Уміння вистояти та навігувати у складних життєвих обставинах передбачає, що у внутрішній розмові ми чуємо мудрі і світлі думки, а не критику і знецінення самих себе. Тому кожному з нас надзвичайно важливо розвивати психологічну стійкість резильєнтність. Це надзвичайно важлива якість, з якою ми всі народжуємося наче з м'язами, і вона росте і міцніє з кожним досвідом подолання труднощів та викликів життя, це наша спроможність проходити крізь життєві випробування, зберігаючи, відновлюючи і плекаючи при цьому психічне здоров'я, особистісну цілісність та соціальні зв'язки.

Тема 32. Розвиток стресостійкості до педагогічних викликів в умовах повітряної тривоги та вибухів. Допомога учням.

Ключові питання теми: Уміння вистояти та навігувати у складних життєвих обставинах передбачає, що у внутрішній розмові ми чуємо мудрі і світлі думки, а не критику і знецінення самих себе. Тому кожному з нас надзвичайно важливо розвивати психологічну стійкість резильєнтність. Це надзвичайно важлива якість, з якою ми всі народжуємося наче з м'язами, і вона росте і міцніє з кожним досвідом подолання труднощів та викликів життя, це наша спроможність проходити крізь життєві випробування, зберігаючи, відновлюючи і плекаючи при цьому психічне здоров'я, особистісну цілісність та соціальні зв'язки.

Тема 33. Кататимно-імагінативна психотерапія символдрама в роботі з дітьми та підлітками.

Ключові питання теми: Теоретичні аспекти методу символдрама. Особливості використання символдрами в роботі з дітьми та підлітками. Переваги методу символдрами в роботі з дітьми. Практика: Квітка, яка все має для росту та розвитку.

Тема 34. Розвиток творчого потенціалу учнів через кататимно-імагінативну психотерапію символдрами

Ключові питання теми: Теоретичні аспекти методу символдрама. Особливості використання символдрами в роботі з дітьми та підлітками. Переваги методу символдрами в роботі з дітьми. Практика: Квітка, яка все має для росту та розвитку.

Тема 35. Інструменти психологічної підтримки та розвитку емоційного інтелекту учнів. Використання методу 'Символдрама'.

Ключові питання теми: Теоретичні аспекти методу символдрама. Особливості використання символдрами в роботі з дітьми та підлітками. Переваги методу символдрами в роботі з дітьми. Практика: Квітка, яка все має для росту та розвитку.

Тема 36. Запобігання булінгу. Емерджентний підхід.

Ключові питання теми: Превентивні заходи щодо недопущення булінгу. Практичні прийоми роботи в класному колективі на прояв взаєморозуміння, поваги, підтримки.

Тема 37. Психологічна резильєнтність педагогів в освітньому процесі в умовах війни

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує якісних та новітніх знань, методів та способів психологічної стійкості, що зможуть застосовувати педагоги у освітньому процесі

Тема 38. Методи та способи психологічної стійкості учнів в освітньому процесі в умовах війни.

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує якісних та новітніх знань, методів та способів психологічної стійкості, що зможуть застосовувати педагоги у освітньому процесі

Тема 39. Негативні установки. Як навчитися знаходити силу в труднощах.

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує якісних знань, що дозволять формувати та розвивати психологічну стійкість в умовах навчального процесу

Тема 40. Розвиток психологічної стійкості педагога в умовах навчального процесу.

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує якісних знань, що дозволять формувати та розвивати психологічну стійкість в умовах навчального процесу

Тема 41. Емоційна компетентність педагога, техніки емоційної саморегуляції

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує нових знань та умінь, чітких алгоритмів роботи з емоційною грамотністю та прийомами емоційної регуляції

Тема 42. Тайм-менеджмент сучасного педагога

Ключові питання теми: Теоретична довідка про важливість планування часу, практичні вправи з організації свого робочого часу та відпочинку

Тема 43. Урок-драйвер: психологічна підтримка учнів та мотивація до самостійності. Розвиток конкурентоспроможності освітнього середовища.

Ключові питання теми: Урок-драйвер: нове явище чи нова назва? Особливості психологічної підтримки з позицій когнітивного компоненту педагогічної діяльності. Техніки мотивації до самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів. Навчальна комунікація як база конкурентоспроможності навчального середовища уроку.

Тема 44. Психологія мотивації до самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів. Розвиток освітньої комунікації.

Ключові питання теми: Урок-драйвер: нове явище чи нова назва? Особливості психологічної підтримки з позицій когнітивного компоненту педагогічної діяльності. Техніки мотивації до самостійної навчально-

пізнавальної діяльності учнів. Навчальна комунікація як база конкурентоспроможності навчального середовища уроку.

Тема 45. Аналіз співвідношення знань та емоцій, розуму та почуттів в міжособистісній комунікації суб'єктів освітнього процесу в НУШ

Ключові питання теми: Сучасна школа повинна враховувати особливості сучасних дітей та віднайти баланс співвідношення знань та емоцій, розуму та почуттів. Це дасть змогу і педагогам і їх учням покращити психологічне благополуччя, психоемоційне самоставлення та обрати для себе кращі типи копінг-стратегії поведінки в різних ситуаціях.

Тема 46. Психоемоційна стабільність учнів через вправи соціально-емоційного навчання: практичні підходи для вчителів

Ключові питання теми: Структура сучасного уроку передбачає обов'язковим компонентом уведення вправ на розвиток соціально-емоційного навчання й стабілізації психоемоційного стану

Тема 47. Творчий шлях до психологічного здоров'я: арт-терапія та подолання стресу в учнів.

Ключові питання теми: Методи арт-терапії в роботі з подолання тривожності у дітей та підлітків

Тема 48. Роль емоційного інтелекту в спілкуванні між учасниками освітнього процесу. Тренувальні вправи на розвиток емоційної компетентності

Ключові питання теми: Поняття емоційного інтелекту та його складові. Як розвивати емоційний інтелект? Тренувальні вправи на самоусвідомлення, емпатію та вміння вибудовувати конструктивні стосунки. Що таке самомотивація, самоусвідомлення та саморегуляція? Як з ними працювати?

Тема 49. Психологічна підтримка без психолога: роль учителя в емоційному добробуті дітей

Ключові питання теми: Визначити та розмежувати поняття 'фізичне здоров'я', 'емоційний добробут' та 'безпечна поведінка' учнів.

Тема 50. Конструктивне спілкування з учнями на уроках: як вибудовувати стосунки через емоційне розуміння.

Ключові питання теми: Поняття емоційного інтелекту та його складові. Як розвивати емоційний інтелект? Тренувальні вправи на самоусвідомлення, емпатію та вміння вибудовувати конструктивні стосунки. Що таке самомотивація, самоусвідомлення та саморегуляція? Як з ними працювати?

Тема 51. Взаємозв'язок між фізичним здоров'ям, емоційним добробутом та безпечною поведінкою на уроках інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека, добробут»

Ключові питання теми: Визначити та розмежувати поняття 'фізичне здоров'я', 'емоційний добробут' та 'безпечна поведінка' учнів.

Тема 52. Перша психологічна допомога та резильєнтність учасників освітнього процесу.

Ключові питання теми: 1. Правила надання першої психологічної допомоги. 2. Етика та принципи першої психологічної допомоги. 3. Стресостійкість та резильєнтність в освітньому середовищі. 4. Поради щодо розвитку резильєнтності і стресостійкості. 5. Розвиток стресостійкості в навчальному процесі

Тема 53. Педагог і терапевт: як інтегрувати каністерапію в освітній процес гуманно і професійно.

Ключові питання теми: Сучасна Україна потребує розширення та поглиблення знань про ефективні інструменти формування поведінки й світогляду в умовах воєнних викликів. Метою цього курсу є аналіз і практичне опрацювання методик каністерапії, спрямованих на підтримку фізичного, емоційного та соціального розвитку дітей і підлітків.

Тема 54. Сильні разом: педагогічна підтримка, що лікує і надихає.

Ключові питання теми: 1. Правила надання першої психологічної допомоги. 2. Етика та принципи першої психологічної допомоги. 3. Стресостійність та резильєнтність в освітньому середовищі. 4. Поради щодо розвитку резильєнтності і стресостійкості. 5. Розвиток стресостійкості в навчальному процесі

Тема 55. Психологічні особливості дітей: від молодшого до старшого шкільного віку

Ключові питання теми: Психологічні особливості дітей змінюються від молодшого до старшого шкільного віку. Молодші школярі 6-10 років характеризуються високою емоційною чутливістю, потребою в підтримці дорослого, розвитком довільної уваги та формуванням навчальної мотивації. У середньому шкільному віці 10-13 років посилюється роль однолітків, зростає самостійність, критичність мислення та емоційна нестабільність. Старші школярі 14-17 років проходять етап формування особистісної ідентичності, розвивають абстрактне мислення, прагнуть автономії та визначають власні цінності й професійні орієнтири.

Тема 56. Вікова психологія без складних термінів: що насправді потрібно дітям у різні шкільні роки.

Ключові питання теми: Психологічні особливості дітей змінюються від молодшого до старшого шкільного віку. Молодші школярі 6-10 років характеризуються високою емоційною чутливістю, потребою в підтримці дорослого, розвитком довільної уваги та формуванням навчальної мотивації. У середньому шкільному віці 10-13 років посилюється роль однолітків, зростає самостійність, критичність мислення та емоційна нестабільність. Старші школярі 14-17 років проходять етап формування особистісної ідентичності, розвивають абстрактне мислення, прагнуть автономії та визначають власні цінності й професійні орієнтири.

Тема 57. Мотивація та ресурс у педагогічній діяльності вихователя

Ключові питання теми: Сучасна українська школа відчуває потребу в отриманні практичних занять та умінь ресурсної діяльності

Тема 58. Психологічна адаптація дітей: практичні інструменти роботи з групою

Ключові питання теми: Вступ Ознаки порушення адаптації Роль педагога Практичні інструменти роботи Межі педагога і само підтримка

Тема 59. Вихователь у період турбулентності: як підтримати дітей та сформувати психологічну стабільність в ЗДО.

Ключові питання теми: Вступ Ознаки порушення адаптації Роль педагога Практичні інструменти роботи Межі педагога і само підтримка

Тема 60. Вихователь нового часу: особистісне зростання та внутрішня опора в умовах викликів.

Ключові питання теми: Сучасна українська школа відчуває потребу в отриманні практичних занять та умінь ресурсної діяльності

Тема 61. Психологічна підтримка в школі під час війни - як зберегти себе і допомогти учневі

Ключові питання теми: Війна підвищила психологічне навантаження і на дітей, і на педагогів. На занятті розглянемо, як розпізнати ознаки гострого стресу, тривоги і виснаження, які щоденні техніки допомагають стабілізувати стан учня і власний, як говорити з дітьми про складне і де межа компетенції вчителя та психолога. Учасники отримають набір практичних вправ і алгоритм дій у кризовій ситуації.

Тема 62. Емоційна стійкість педагога і дитини під час війни - щоденні психологічні інструменти

Ключові питання теми: Війна підвищила психологічне навантаження і на дітей, і на педагогів. На занятті розглянемо, як розпізнати ознаки гострого стресу, тривоги і виснаження, які щоденні техніки допомагають стабілізувати стан учня і власний, як говорити з дітьми про складне і де межа компетенції вчителя та психолога. Учасники отримають набір практичних вправ і алгоритм дій у кризовій ситуації.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Артеменко Т. Б. Фахова підготовка практичного психолога системи освіти : Навч.-метод. комплекс до змістового модуля освітньо-професійної програми підвищення кваліфікації практичних психологів навчальних закладів. Черкаси: КНЗ ЧОППОП ЧОР, 2017. 264 с.
2. Вовняко Т. С. Розвиток творчих здібностей. Заняття з елементами тренінгу з підлітками. Психолог. 2015. № 9-10. С. 27-28.
3. Глузман О. В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості. Педагогіка і психологія : Вісник НАПН України. 2009. № 2 (63). С. 51-60.
4. Горбунова В.В. Психологія командоутворення ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд: монографія. Житомир, 2014. 379с.
5. Горленко, В. М., Луценко, Ю. А., Острова, В. Д., Сосновенко, Н. В., & Ткачук, І. І. (2017). Методичні рекомендації щодо впровадження

циклограм діяльності працівників психологічної служби (В. Г. Панок, ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709623/>

6. Горленко, В. М., Острова, В. Д., Сосновенко, Н. В., & Ткачук, І. І. (2018). Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : методичні рекомендації (В. Г. Панок, ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713246/>
7. Двіжона О. В. Психологічна служба в закладах освіти: навчальний посібник. Чернівці: Книги XXI, 2014. 400 с.
8. Діброва А. Розвиток креативності на різних етапах навчання. Психолог. 2015. № 7-8. С. 4-11.
9. Дуткевич Т. В. Савицька С. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 280 с.
10. Дуткевич Т. Дошкільна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 392 с.
11. Еколого-психологічні тренінги. URL: <https://www.slideshare.net/ydvorak/ss-56668391>
12. Еколого-психологічні тренінги. URL: <https://www.slideshare.net/ydvorak/ss-56668391>.
13. Єгорова Є. В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 350-360.
14. Єгорова Є. В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 350–360. URL: <https://rucont.ru/efd/518381>
15. Зайченко О. Творчі здібності молодших школярів. Розвивальні заняття. Психолог. 2014. № 20. С. 12-20.
16. Зеленська Л. Д. Модерація як форма реалізації супервізії в НУШ. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Стиль-Издат», 2021. Т. 2. С. 95-98.
17. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації працівників психологічної служби і консультантів ПМПК / авт. кол. за ред. Панка В. Г., Гаркавенко З. О. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
18. Калошин В. Ф. Філософське ставлення до стресу: психологічний практикум. Управління школою. 2017. № 46. С. 90-94.
19. Карікаш В. І, Босовська Н. А., Кравченко Ю. Є., Кириченко С. А. Основи психологічного консультування у позитум-підході. Черкаси, 2009. 52 с.
20. Лукіяничук А. М. Модель розвитку професійної ідентичності майбутніх педагогів. Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України Вип. 7. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. С. 370-381.
21. Лукіяничук А. М. Модель розвитку професійної ідентичності майбутніх педагогів. Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Вип. 7. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. С. 370-381.
22. Максименко С. Д. Рефлексія – шлях до продуктивного самовизначення. Психолог. 2005. № 1. С. 19-22.
23. Методично-прикладна діяльність методиста-практичного психолога щодо розвитку адаптивної поведінки школяра: матеріали з досвіду роботи Т. Б. Артеменко / за ред. Л. В. Жеребньової. Черкаси: ЧОПОПП, 2010. 114 с. Іл.
24. Мірошник О. Г. Професійно-педагогічна рефлексія у вимірах основних

сфер професійної активності вчителя. Психологія і особистість. 2015. №1 (7). С. 162-173.

25. Москаль Ю. Ідентифікація й ідентичність у суспільному форматі теоретичного аналізу. Психологія і суспільство. 2016. № 1. С. 96-112.
26. Москальова А. С. Роль саморегуляції в подоланні професійних криз керівниками загальноосвітніх навчальних закладів. Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інст-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / За ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки. Київ: А.С.К., 2012. Вип.34. Т. 1. С. 197-201.
27. Науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби системи освіти в умовах децентралізації (моделі, досвід) : колективна монографія / наук. ред. В. Г. Панок. Київ : Ніка-Центр, 2020. 152 с. URL: <https://cutt.ly/31ZBZQd>
28. Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби і ПМПК / за наук. ред. В. Г. Панка та І. І. Цушка. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
29. Палько Т. В. Психологічна програма розвитку рефлексії вчителів в умовах післядипломної педагогічної освіти. Актуальні проблеми психології. 2014. Т. 1. Вип. 41. С. 163-168.
30. Положення про психологічну службу у системі освіти України: наказ Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 р. № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18>
31. Практична психологія в системі освіти : Питання організації та методики / за ред. В. Г. Панка. Київ. : Либідь, 1995. 204 с.
32. Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти»: наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 24.11.2020 р. № 2425-20. 30 с. URL: <https://cutt.ly/T1ZB37w>
33. Програма освітньої діяльності та спецкурс курсів підвищення фахової кваліфікації практичних психологів і соціальних педагогів з проблеми «Навички кризового консультування та розвиток психосоціальної стійкості до стресу у дітей» / за заг. ред. В. Г. Панка. Київ: НАПНУ, 2015. 28 с. URL: <https://cutt.ly/x1ZB0Yh>
34. Пучков І. Використання змішаного навчання при підготовці вчителів початкових класів. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2017. № 1 (13). С. 260-264.
35. Розвиток творчої обдарованості дітей шкільного віку. Шкільний психолог. 2001. № 11. С. 7.
36. Руденко І.М. Психологічні техніки емоційної саморегуляції для учасників освітнього процесу в умовах Нової української школи: посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР», 2022. 57 с.
37. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посібник для студ. вищих пед. навч. закл. В. А. Семиченко. - К. : Вища школа, 2004. - 336 с.
38. Соціально-психологічний театр / авт.-упоряд.: Л. Жеребньова, Т. Артеменко. Київ: Шк.світ, 2011. 120 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
39. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін. ; за наук. ред. Т. М. Титаренко. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.
40. Ставкова С. До питання вивчення та використання супервізії як соціальної технології. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2016. № 3. С. 178-190.
41. Супрунець Т. А. Аксиоматичні ядра головних соціологічних підходів стосовно довіри та довірчих відносин. Міжнародний науковий форум : соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. 2013. Вип. 13.С. 43-55.
42. Терлецька Л.Г. Психологія здоров'я: психічна саморегуляція. Вид. СЛОВО, 2020. 136 с.
43. Формування життєвих навичок у випускників шкіл-інтернатів :

методичний посібник для практичних психологів і соціальних педагогів / упор. С. Ф. Гордійчук, В. В. Дьомкіна, Н. В. Лунченко, Т. О. Міненко, О. Л. Москаленко, О. А. Собченко; за заг. ред. В. Г. Панка. Донецьк: вид-во «Вебер» (Донецька філія), 2009. 161 с. URL: <https://bit.ly/3GrgAEB>

44. Чекстере О. Ю. Психологічні особливості ПТСР в дітей, постраждалих внаслідок збройного конфлікту на Сході України. Психолог, 2016. № 7-8 (583-584). С. 55-61.

Додаткова література:

1. Артеменко Т. Засади психологічного благополуччя у закладах освіти // Войцях Т. В., Артеменко Т. Б., Брайченко Т. В., Дудіна Н. М. Особливості діяльності психологічної служби у закладах освіти в умовах дистанційного навчання : методичні матеріали. Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2020. 112 с. С. 59-73. URL: <https://cutt.ly/ohA3OAU>
2. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Роштіна Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с. : іл.
3. Думанська Г. Як чудово мислити. Заняття з елементами тренінгу для учнів 4-х класів. Психолог. 2015. № 3. С. 14-15.
4. Зеленська Л. Д. Модерація як форма реалізації супервізії в НУШ. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Стиль-Издат», 2021. Т. 2. С. 95-98.
5. Інформаційні матеріали на тему психологічної допомоги для дітей та дорослих в часі війни. URL: <https://k-s.org.ua/coping-war/>
6. Онопрієнко О.В. Інструментарій оцінювання результатів компетентнісно орієнтованого навчання молодших школярів : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.
7. Рашевська Н. Змішане навчання як психолого педагогічна проблема. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». 2010. Вип. 191. Ч. IV. С. 89-96.
8. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / за загальною редакцією Е. А. Пінковської, Т. В. Черкашиної. Укладач А. В. Аносова. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2018. 152 с.
9. Сеїтосманов А., Фасоля О. Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Київ, 2017. 128 с.
10. Смеречинська Л. Розвиток креативних здібностей педагогів : психолого-педагогічний тренінг. Психолог дошкілля. 2011. № 5.
11. Татенко В. О. Лідер XXI. Lider XXI. Соціально-психологічні студії. Київ : Видавничий дім «КОРПОРАЦІЯ», 2004. 182 с.